

**O'ZBEKISTONNING BIRLASHGAN MILLATLAR
TASHKILOTI (BMT) GA A'ZO BO'LISHI**

Azimova Maftuna Muhammadamin qizi

Qo'qon universiteti o'qituvchisi

Maftunaazimova67@gmail.com

Tel: (88)811- 67-57

Qo'qon universiteti Filologiya tillarni o'qitish ingliz tili Turizm

iqtisodiyot yo'nalishi 2-25 guruh talabasi

Xolmatova Umida Alisher qizi

Tel:(77)070-40-26

xolmatovau469@gmail.com

Qo'qon universiteti Filologiya tillarni o'qitish ingliz tili Turizm va

iqtisodiyot yo'nalishi

2-25-guruh talabasi

Zaynobiddinova Shohzodabonu Murodjon qizi

Tel:+998 770751933

zaynobiddinovashohzodabonu@gmail.com

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasining Birlashgan Millatlar Tashkilotiga (BMT) a'zo bo'lish jarayonining tarixiy, siyosiy va huquqiy jihatlarini o'rganib chiqadi. Maqolada O'zbekistonning BMT ga a'zo bo'lishiga olib kelgan asosiy sabablar, bu voqeaning xalqaro munosabatlardagi ahamiyati, shuningdek, a'zolikdan keyingi davrda O'zbekistonning BMT tizimidagi faoliyati tahlil qilinadi. O'zbekiston 1992-yil 2-martda BMTga a'zo bo'lib, bu yangi mustaqil davlatning xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinishidagi muhim qadam bo'ldi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, xalqaro munosabatlar, diplomatik aloqalar, mustaqillik, xalqaro huquq, BMT Bosh Assambleyasi, Jahon sammiti, barqaror rivojlanish maqsadlari.

АННОТАЦИЯ

Данная статья исследует исторические, политические и правовые аспекты процесса вступления Республики Узбекистан в Организацию Объединенных Наций (ООН). В статье анализируются основные причины, приведшие к вступлению Узбекистана в ООН, значение этого события в международных отношениях, а также деятельность Узбекистана в системе ООН в послевступительный период. Узбекистан стал членом ООН 2 марта 1992 года, что стало важным шагом в признании нового независимого государства международным сообществом.

Ключевые слова: Узбекистан, Организация Объединенных Наций, международные отношения, дипломатические связи, независимость, международное право, Генеральная Ассамблея ООН, Всемирный саммит, цели устойчивого развития.

Kirish. Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) 1945-yilda Ikkinchi jahon urushidan keyin xalqaro tinchlik va xavfsizlikni ta'minlash, davlatlar o'rtasidagi do'stona munosabatlarni rivojlantirish hamda xalqaro hamkorlikni mustahkamlash maqsadida tashkil etilgan. Bugungi kunda BMT dunyoning eng katta va eng nufuzli xalqaro tashkiloti hisoblanib, unga 193 ta davlat a'zo.

O'zbekiston 1991-yil 1-sentabrda mustaqillikka erishganidan so'ng, yangi suveren davlat sifatida xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinish va diplomatik aloqalarni yo'lga qo'yish uchun birinchi navbatda BMTga a'zo bo'lish masalasini ko'tardi. Bu jarayon O'zbekistonning tashqi siyosatidagi

eng muhim voqealardan biri bo'lib, uning xalqaro maydondagi pozitsiyasini mustahkamlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ldi.

Maqolaning maqsadi O'zbekistonning BMTga a'zo bo'lish jarayonining barcha jihatlarini ilmiy jihatdan tahlil qilish, bu voqeaning tarixiy ahamiyatini ochib berish va a'zolikdan keyingi davrda O'zbekistonning BMTdagi faoliyatini baholashdir.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti quyidagi asosiy organlardan iborat: Bosh Assambleya, Xavfsizlik Kengashi, Iqtisodiy va Ijtimoiy Kengash, Xalqaro Adliya Sudi va Kotibiyat. Bosh Assambleya BMTning eng yuqori vakolatli organi bo'lib, barcha a'zo davlatlarning vakillari qatnashadi. Har bir a'zo davlat bitta ovozga ega.

BMTning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat: xalqaro tinchlik va xavfsizlikni saqlash, davlatlar o'rtasidagi do'stona munosabatlarni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish orqali iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va insonparvarlik muammolarini hal qilish, hamda inson huquqlari va asosiy erkinliklariga hurmatni keng targ'ib qilish.

BMT tizimi doirasida faoliyat yurituvchi ixtisoslashgan agentliklar ham mavjud bo'lib, ular orasida YUNESKO, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (JSST), BMTning Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO), BMTning Bolalar fondi (YUNISEF) va boshqa tashkilotlar alohida o'rin tutadi.

O'zbekiston Respublikasi 1992-yil 2-martda Birlashgan Millatlar Tashkilotining 46-sessiyasida bir ovozdan a'zo etib qabul qilindi. Bu tarixiy voqea yangi mustaqil O'zbekistonning xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinishidagi muhim bosqich bo'ldi. O'zbekistonning BMTga a'zo bo'lishi uning mustaqil davlat sifatida xalqaro huquq subyekti ekanligini tasdiqladi.

A'zo bo'lish jarayoni bir necha bosqichlardan iborat edi. Birinchi bosqichda O'zbekiston BMTga a'zolik uchun ariza topshirdi. Ikkinchi bosqichda BMTning a'zolik bo'yicha maxsus komiteti arizani ko'rib chiqdi va Xavfsizlik Kengashiga tavsiya berdi. Uchinchi bosqichda Xavfsizlik

Kengashi arizani ma'qulladi va Bosh Assambleyaga yo'naltirdi. Nihoyat, to'rtinchi bosqichda Bosh Assambleya O'zbekistonni BMTga a'zo qabul qilish to'g'risida qaror qabul qildi.

O'zbekistonning BMTga a'zo bo'lishi mamlakatning tashqi siyosatidagi muvaffaqiyatli boshlanish bo'ldi. Bu voqea O'zbekistonning boshqa xalqaro tashkilotlarga ham a'zo bo'lishiga yo'l ochdi va uning xalqaro nufuzini oshirdi.

BMTga a'zo bo'lganidan so'ng, O'zbekiston faol ravishda tashkilotning barcha yo'nalishlarida ishtirok etdi. O'zbekiston BMT Bosh Assambleyasining muntazam sessiyalarida doimiy ravishda ishtirok etib, dunyoni tashvishga solayotgan eng muhim masalalar bo'yicha o'z nuqtai nazarini bayon qildi.

O'zbekiston BMTning ixtisoslashgan agentliklari bilan ham faol hamkorlik o'rnatdi. YUNESKO, JSST, FAO, YUNISEF va boshqa tashkilotlar bilan birgalikda ko'plab loyihalar amalga oshirildi. Bu loyihalar ta'lim, sog'liqni saqlash, bolalar huquqlari, atrof-muhitni muhofaza qilish va boshqa sohalarni qamrab oldi.

O'zbekiston BMTning Markaziy Osiyo bo'yicha maxsus dasturlarida ham faol ishtirok etdi. Mintaqa mamlakatlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, transchegaraviy muammolarni hal qilish va mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha bir qator tashabbuslar ilgari surildi.

O'zbekiston BMT doirasida bir qator muhim diplomatik erishishlarga erishdi. 2008-2009-yillarda O'zbekiston BMT Bosh Assambleyasining 63-sessiyasida Ijroiya kengashiga saylandi. Bu mamlakatning xalqaro hamjamiyatdagi nufuzini yanada oshirdi.

O'zbekiston BMTning Inson huquqlari kengashi faoliyatida ham faol qatnashdi. Inson huquqlari sohasidagi yutuqlari va bu sohadagi islohotlar xalqaro hamjamiyat tomonidan e'tirof etildi.

Shuningdek, O'zbekiston BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirish bo'yicha faol ish olib bormoqda. 2030-yilgacha barqaror rivojlanish bo'yicha dasturning barcha sohalarida muhim natijalarga erishildi.

Bugungi kunda O'zbekiston va BMT o'rtasidagi hamkorlik yangi bosqichga ko'tarildi. O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar natijasida mamlakatning BMT bilan hamkorligi yanada kuchaydi.

O'zbekiston BMTning ko'plab konventsiyalariga qo'shildi va ularning bajarilishini ta'minladi. Inson huquqlari, gender tengligi, bolalar huquqlari, mehnat huquqi va boshqa sohalardagi xalqaro standartlarni milliy qonunchilikka joriy etish bo'yicha muhim ishlar amalga oshirildi.

BMTning O'zbekistondagi vakolatxonasi mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga muhim hissa qo'shmoqda. Birgalikda amalga oshirilayotgan loyihalar aholi sifatini yaxshilash, barqaror rivojlanishni ta'minlash va inson huquqlarini himoya qilishga qaratilgan.

Xulosa. O'zbekistonning 1992-yil 2-martda Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a'zo bo'lishi mamlakat tarixidagi eng muhim voqealardan biri bo'ldi. Bu voqea yangi mustaqil davlatning xalqaro hamjamiyat tomonidan tan olinishini tasdiqladi va uning xalqaro huquq subyekti sifatidagi maqomini mustahkamladi.

BMTga a'zo bo'lish O'zbekistonning tashqi siyosatidagi strategik yo'nalishlardan biri bo'ldi. Bu mamlakatning boshqa xalqaro tashkilotlarga a'zo bo'lishiga, diplomatik aloqalarni kengaytirishiga va xalqaro nufuzini oshirishiga imkon yaratdi.

Bugungi kunda O'zbekiston BMT doirasida faol ishtirok etib, mintaq va dunyo miqyosidagi muhim masalalar bo'yicha o'z nuqtai nazarini bayon qilmoqda. BMT bilan hamkorlik mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga, inson huquqlarini himoya qilishga va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishga muhim hissa qo'shmoqda.

Kelajakda O'zbekiston BMT bilan hamkorlikni yanada kuchaytirish, xalqaro tinchlik va xavfsizlikni ta'minlash, barqaror rivojlanish maqsadlarini

amalga oshirish va mintaqa hamkorligini rivojlantirish yo'lida faol harakat qilishda davom etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - Toshkent, 1992.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining BMT Bosh Assambleyasidagi nutqlari. - Toshkent, 2017-2023.
3. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Nizomi. - Nyu-York, 1945.
4. O'zbekiston va BMT: hamkorlikning 30 yili. - Toshkent, 2022.
5. Inomjonova M. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlardagi faoliyati // O'zbekiston tarixi. - 2020. - №3. - B. 45-52.
6. Karimov I.A. O'zbekiston mustaqillikning birinchi yillari. - Toshkent: O'zbekiston, 1996. - 352 b.
7. BMT Bosh Assambleyasining 46-sessiyasi protokollari. - Nyu-York, 1992.
8. Xalqaro munosabatlar va dunyo siyosati: darslik / M. Xasanov va boshq. - Toshkent, 2021. - 420 b.
9. O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligining axborot xizmati materiallari. - www.mfa.uz
10. Birlashgan Millatlar Tashkilotining rasmiy veb-sayti. - www.un.org
11. Temirova. M. M. Tasks of the preventive inspector in raising the level of legal culture of the population and studying public opinion Interdiscipline innovation and scientific research conference international scientific-online conference part 20 may 15th collections of scientific works london 2024
12. Temirova M. M. РЕФОРМЫ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УЗБЕКИСТАНА И СТРАТЕГИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА (1991–2025 EuroAsian International Scientific Online

Conference Volume 5 Issue 1 | 2026 | International conference on multidisciplinary studies and education (Fransiya xalqaro konferensiya)

13. Temirova M.M. Jamoat tartibini saqlashning tarixiy bosqichlari Bosma O‘z MU xabarlarini 2025/11 (mahalliy OAK) 20-24

14. Azimova, M. M.(2025). SOBIQ SHO'ROLAR VA SOVETLAR HUKUMRONLIGI DAVRIDA O'ZBEKISTONDA TIBBIYOT TARIXI. B THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES (T. 4, Выпуск 20, cc. 42–46). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16626069>

15. Azimova M.M. FARG‘ONA VODIYSIDA O‘TISH DAVRI BOSQICHLARIDA SOG‘LIQNI SAQLASH SOHASINING MODDIY.<https://esiconf.org/index.php/MRIATS/issue/view/89> Angliya xalqaro konferensiyasi.

16.Temirova M.M. Farg‘ona viloyat radiosi tarixiga doir ayrim mulohazalar FarDU Ilmiy xabarlarini – 2019. – № 5. – (07.00.00. №.32).

17.Islomov A. L. Economic cooperation between Uzbekistan and Azerbaijan in the 21st century.Edu vision journal of Innovations in pedagogy educational Advancements volume 01. ISSUE 02. February 2025.ISSN €: 3061-6972.

18.Azimova M.M. Farg‘ona vodiysida o‘tish davri bosqichlarida sog‘liqni saqlash sohasining moddiy texnik holati. Humanities science xalqaro jurnali. INSONSHUNOSLIK FANLARI JURNALI 2-jild, 1-son (yanvar, 2026). – B. 53.

